

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

"Təsdiq edirəm"
Tədris məsələləri üzrə prorektor
vəzifəsini icra edən: dos.Z.I.Məmmədov
"12" sentyabr 2025-ci il.

Fənn sillabusu

İxtisas: 050103-Xarici dil (ingilis dili) müəllimliyi

Fakültə: Filologiya və ibtidai təhsil

Kafedra: Xarici dillər

1.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Xarici dilin kommunikativ qrammatikası-I (Fənn proqramı 2014-cü ilin Dövlət Standartlarına uyğun olaraq LDU Xarici dillər kafedrasının 28.11.2017-ci il tarixli iclasının 03 sayılı protokoluna əsasən təsdiq olunmuşdur.)

Kodu: İF-B09.1

Tədris ili: I A (2025/2026)

Semestr: I

Tədris yükü: Cəmi: 150 saat. Auditoriyadan kənar 105 saat. Auditoriya saati -45 saat.

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: İngilis dili

AKTS üzrə kredit: 5

Auditoriya N:

Saat:

2. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, dərəcəsi: Yeganə Cavadova Həmdulla qızı, fil.ü.f.dok.,dosent

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Əli Məmmədov küç.,40.

Məsləhət saati: V gün saat 14:00

E-mail ünvanı: yeganecavadova49@gmail.com

3.Tövsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

Text book:

1. O.I.Musayev, E.I.Hajiyev, A.R.Huseynov, A Practical Grammar of Contemporary English, Baku, 2014.

Additional books:

2. R.Murphy, Essential Grammar in Use, Cambridge University Press, 1994

3. R.Murphy, English Grammar in Use, Cambridge University Press, 1994

4. O.I.Musayev, İngilis dilinin qrammatikası, Bakı, 1986

5. L. Kaushanskaya, A Grammar of the English Language, Leningrad, 1998.

4.Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən heç bir fənninin tədrisi vacib deyil.

5. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

6. Fənnin təsviri və məqsədi: Fənn ümumilkdə ingilis dilinin qrammatikasını əhatə edir. Tələbələr İngilis dilinin qrammatikası hadisəsi barədə ümumi bilik əldə etməlidirlər, yəni ənənəvi qrammatikanın ümumi biliklərini, qrammatikaya müxtəlif yanaşmaları, ənənəvi qrammatikada tarixi və sosial-iqtisadi faktorları, qrammatikanın tədrisini. Öyrənmə prosesi qarşılıqlı olmalıdır, bütün tələbələr birlikdə çalışmalıdırlar, qrup hadisələri müzakirə etməli, səbəbləri izah etməli, müəllim tərəfindən verilən sualları cavablandırmalıdırlar. Hər bir tələbənin qrup məşğələlərində iştirakı öyrənmə prosesinin vacib hissəsidir.

Fənnin məqsədi qrammatik cəhətdən düzgün danışma qorxusunu üstələməkdir. İstənilən dili öyrənmək üçün dörd vərdişə yiyələnmək lazımdır: oxumaq, yazmaq, danışmaq və dinləmək. Oxumaq dili qavramaq və lüğət ehtiyatını zənginləşdirmək üçün vacib yoldur, lakin dil öyrənmə prosesində təkcə lüğəti bilmək kifayət deyildir. Tələbələr həmçinin həmin dildən qrammatik cəhətdən düzgün istifadəni öyrənməli və bilməlidirlər.

Xarici dilin tədrisində qrammatikanın əhəmiyyəti, rolu və yeri əvəsizdir. Buna baxmayaraq xarici dilin tədrisində qrammatikanın öyrədilməsi özü-özlüyündə bir məqsəd kimi qoyula bilməz. Bilirlik və kommunikativ bacarıqların mənimsənilməsi yalnız o halda baş verir ki, kommunikasiyaya olan tələbat həmin fəaliyyətin predmeti olan təfəkkürdə ifadə edilir. Burada əsas məsələ fikir mübadiləsi tələbələrə problemlərsituasiyalarda iştirakını təmin etmək üçün mənimsənilmiş qrammatik vahidlərdən nitq prosesində istifadə etməkdir. Müvafiq olaraq, dilöyrənlərə kommunikativ bacarıqları aşılamaq məqsədilə təlim prosesində situativ yanaşmadan geniş şəkildə istifadə edilməlidir. Qrammatika fənninin tədrisi zamanı tələbələrə dildə "düzgün" və adekvat vərdislərə yiyələnməsi, onların kommunikasiya prosesində törətdiyi qrammatik səhvlərin sayının minimuma endirilməsi və nitqlərin qrammatik cəhətdən daha düzgün şəkildə təşkil edildiyini əsas götürülür.

7. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmış müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fəndə üzrə akademik borcu qalır.

8. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır.

Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyəti 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçirilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəfli.
- 9 bal-tələbə keçirilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açır.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçirilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çətinliklər var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

Toplanan bal	Qiymət	Hərflə
91-100	əla	(A)
81-90	çox yaxşı	(B)
71-80	yaxşı	(C)
61-70	kafi	(D)
51-60	qənaətbəxş	(E)
51-dən aşağı	qeyri-kafi	(F)

9. Davranış qaydalarının pozulması:

Tələbə Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda Əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbirlər görülməkdir.

10. Təqvim planı: Auditoriya saati – 45 saat

№	Keçirilən mühazirə, seminar, məşğələ, laboratoriya və sərbəst mövzuların məzmunu (I semestr):	Saat	Tarix
1	Topic: Parts of Speech. The Noun. Classification of Nouns pp1-9 Overview: Definition and classification Source:[1,5]	2	
2	Topic: The Noun. The Category of Number. pp9-20. The Noun. The Category of Case. pp20-25 Overview: Characteristics and usage, doing class exercises. Usage, doing class exercises	2	

	Source: [1,5]		
3	Topic: Article. The Use of Articles with Class and Abstract Nouns. pp228-238. The Use of Articles with Proper Nouns. pp238-248. Overview: Characteristics and usage, doing class exercises. Explanation and usage, doing tests Source: [1]	2	
4	Topic: Special Difficulties in the Use of Articles. pp249-254. The Use of Articles in Set-Expressions. pp255-264. Overview: Definition, doing class exercises. Definition and Classification, class exercises Source: [1,5]	2	
5	Topic: The Adjective. The category of degrees of comparison. pp30-39 Overview: Classification, doing class exercises and tests Source: [1,5]	2	
6	Topic: The Pronoun. (Personal, Possessive, Reflexive Pronouns). pp40-52. The Pronoun. (Reciprocal, Demonstrative, Interrogative, Relative Pronouns). pp52-64 Overview: Definition and Classification. Usage, class exercises Source: [1,5]	2	
7	Topic: The Pronoun. (Conjunctive, Defining, Indefinite, Negative Pronouns pp64-85). Overview: The use of the pronouns, class exercises Source: [1,5]	2	
8	Topic: The Numeral (Number) pp86-96 Overview: The use of the numerals, class exercises Source: [1]	2	
9	Topic: The Verb. Classification of Verbs pp97-106 Overview: Usage of verbs, doing class exercises Source: [1,5]	2	
10	Topic: The Category of Tense. The Simple Tenses (Present, Past). pp107-113 Overview: Usage, doing tests Source: [1,5]	2	
11	Topic: The Future Simple and Future Simple in the Past. pp113-117 Overview: The use of the simple tenses, doing class exercises Source: [1,5]	2	
12	Topic: The Present Continuous Tense Form. pp117-119 Overview: Usage, doing class exercises Source: [1,5]	2	
13	Topic: The Past Continuous Tense Form pp119-121 Overview: Definition and usage Source: [1,5]	2	
14	Topic: The Future Continuous and the Future Continuous in the Past Tense Form. pp121-125 Overview: Usage, class exercises Source: [1,5]	2	

15	Topic: The Present Perfect Tense Form pp125-128 Overview: Definition and usage Source: [1,5]	2	
16	Topic: The Past Perfect Tense Form pp128-130 Overview: Definition and usage Source: [1,5]	2	
17	Topic: The Future Perfect and the Future Perfect in the Past Tense Form. pp130-134 Overview: Definition and usage Source: [1,5]	2	
18	Topic: The Present Perfect Continuous Tense Form pp134-137 Overview: Definition and usage Source: [1,5]	2	
19	Topic: The Past Perfect Continuous Tense Form. pp137-139 Overview: to do grammar exercises on the given topic Source: [1,5]	2	
20	Topic: The Future Perfect Continuous and the Future Perfect Continuous in the Past Tense Form. pp139-143 Overview: to do grammar exercises on the given topic Source: [1,5]	2	
21	Topic: Revision. Class Exercises. Nouns.Articles. Overview: to do grammar exercises on the given topic Source: [1,2,3,4,5]	2	
22	Topic: Revision. Class Exercises. Pronouns.Adjectives.Numerals Overview: to do grammar exercises on the given topic Source: [1,2,3,4,5]	2	
23	Topic: Revision. Class exercises. Tense Forms Overview: To work on grammatical structure of the sentences. Source: [1,2,3,4,5]	1	

11. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

Tələbələrin dərstdə iştirakına tamamlanmış ev tapşırığının olması, dərş ərzində suallara cavab vermək və müzakirələrdə fəal iştirak etmək daxildir. Dərsin bütün məşğələ formalarında iştirak etmək- şifahi, yazılı tapşırıqlar, şərtləri qrup və müəllim tərəfindən tələb olunan tapşırıq və məsuliyyətləri vaxtında yerinə yetirmək fənnin tədrisinə qoyulan tələblərdən hesab olunur.

12. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Tələbələr xarici dilin strukturunu öyrənir;
- Qrammatik kateqoriyalar, morfologiya və sintaksislə tanış olur;
- Öyrəndiklərini praktik surətdə istifadə etməyi bacarır;
- Qrammatikada nəzəriyyə ilə praktikanı əlaqələndirməyi bacarır;
- Qrammatik qaydalara uyğun düzgün fikir ifadə etməyi və cümlə qurmağı bacarır.

13. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

14. Kollokvium sualları:

I Kollokvium sualları (tarixinədək keçirilən mövzular üzrə):

1. The Noun. Classification of Nouns

2. The Category of Case of the Noun
3. The Category of Number of the Noun
4. The Article
5. The Tefinite Article
6. The Indefinite Article
7. The Use of Articles with Class Nouns and Abstract Nouns.
8. The Adjective
9. The Category of Degrees of Comparison of the Adjective
10. Lexical and Structural Classification of the Adjective
11. Possessive Pronouns
12. Reciprocal and Reflexive Pronouns
13. Demonstrative Pronouns
14. Indefinite Pronouns
15. Interrogative Pronouns

II Kollokvium sualları (aralığında keçirilən mövzular üzrə):

1. Negative Pronouns
2. Conjunctive Pronouns
3. Defining Pronouns
4. The Numeral (Number)
5. The Verb. Classification of Verbs
6. The Present Simple
7. The Past Simple
8. The Future Simple
9. The Present Continuous Tense Form.
10. The Past Continuous Tense Form.
11. The Future Continuous Tense Form.
12. The Present Perfect Tense Form.
13. The Past Perfect Tense Form.
14. The Present Perfect Continuous Tense Form.
15. The Past Perfect Continuous Tense Form.

15. İmtahan sualları:

1. The Noun. Classification of Nouns
2. The Category of Case of the Noun
3. The Category of Number of the Noun
4. The Article
5. The Use of Articles with Class Nouns and Abstract Nouns.
6. The Use of Articles with Proper Nouns
7. Special Difficulties in the Use of Articles
8. The Use of Articles in Set-Expressions
9. The Adjective
10. The Category of Degrees of Comparison of the Adjective
11. The Pronoun
12. Personal Pronouns
13. Possessive Pronouns
14. Reciprocal Pronouns
15. Reflexive Pronouns
16. Demonstrative Pronouns
17. Indefinite Pronouns
18. Interrogative Pronouns
19. Negative Pronouns
20. Conjunctive Pronouns

21. Defining Pronouns
22. Relative Pronouns
23. The Numeral (Number)
24. The Verb. Classification of Verbs
25. The Present Simple
26. The Past Simple
27. The Future Simple
28. The Future Simple in the Past
29. The Present Continuous Tense Form.
30. The Past Continuous Tense Form.
31. The Future Continuous Tense Form.
32. The Future Continuous in the Past Tense Form.
33. The Present Perfect Tense Form.
34. The Past Perfect Tense Form.
35. The Future Perfect Tense Form.
36. The Future Perfect in the Past Tense Form.
37. The Present Perfect Continuous Tense Form.
38. The Past Perfect Continuous Tense Form.
39. The Future Perfect Continuous Tense Form.
40. The Future Perfect Continuous in the Past Tense Form.

16. Bilet forması:

1. Given grammar material
2. Given grammar material
3. Add **a/ an/ the** if necessary
4. Put the verbs into the correct tense
5. Analyse the sentence morphologically

Xarici dilin kommunikativ qrammatikası-1 fənninin sillabusu **050103-Xarici dil (ingilis dili)** müəllimliyi ixtisasının tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Sillabus "Xarici dillər" kafedrasında müzakirə edilərək, təsdiq edilmişdir. (12 sentyabr 2025-ci il, protokol № 01).

Müəllim: dos.Y.H.Cavadova

Kafedra müdiri: b/m H.L.Əkbərov